

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

**ОДФ 2.23 Спостереження за роботою вихователя та
асистента вихователя в інклюзивних групах ЗДО**

за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта»
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта

Робоча програма навчальної практики ОДФ 2. 23 Спостереження за роботою вихователя та асистента вихователя в інклюзивних групах ЗДО для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми Дошкільна освіта, підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти II курсу.

Розробник: Аронова Р. С., к. пед. н.; Печка Л. Є., к. пед. н., доцент; Бондаренко Н. Б., к. пед. н., доцент; Товкач І. Є., к. псих. н.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. Опис практики

1	Освітня програма	Дошкільна освіта
2	Спеціальність	012 Дошкільна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	бакалавр
5	Статус практики	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	II
8	Семестр	IV
9	Форма підсумкового контролю	залік
10	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредити
11	Загальна кількість годин	120

Вступ

Навчальна практика «Спостереження за роботою вихователя та асистента вихователя в інклюзивних групах ЗДО» спрямована на поглиблення, систематизацію та закріплення теоретичних знань з питань інклюзивної освіти в ЗДО та отримання уявлень щодо змісту діяльності вихователя, асистента вихователя в групах з інклюзивним навчанням у ЗДО, а також команди раннього втручання.

Базами проходження даного виду практичного навчання є спеціальні заклади та/або заклади дошкільної освіти м. Дніпро, в яких працюють інклюзивні групи.

1. Мета і завдання навчальної практики «Спостереження за роботою вихователя та асистента вихователя в інклюзивних групах ЗДО»

Мета: формування уявлень студентів-практикантів про засади та принципи взаємодії вихователя, асистента вихователя, команди раннього втручання, помічника вихователя, батьків в питаннях розвитку, виховання та навчання дитини з ООП

ОДФ 2. 23 «Спостереження за роботою вихователя та асистента вихователя в інклюзивних групах ЗДО» має такі пререквізити:

ОДЗ 1.03 Філософія,

ОДЗ 1.03 Інтеркультурні освітні студії

ОДЗ 1.06 Основи наукових досліджень та академічна доброчесність

ОДЗ 1.08 Вікова фізіологія та педіатрія,

ОДФ2.01 Вступ до професій та педагогічна етика,

ОДФ 2.02 Історія дошкільної педагогіки,

ОДФ 2.03 Педагогіка загальна,

ОДФ 2.04 Педагогіка раннього дитинства

ОДФ 2.06 Психологія загальна,

ОДФ 2.07 Психологія раннього дитинства,

ОДФ2.21 Інклюзивна освіта.

ОДФ 2.14 Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти

ОДФ 2.20 Література для дітей дошкільного віку дозволяють майбутнім фахівцям включатися в певні види діяльності дітей.

Основні завдання практики:

- закріплення теоретичних знань щодо організації роботи інклюзивних груп у ЗДО;
- спостереження за організацією освітнього процесу: взаємодія вихователя та асистента вихователя в організації роботи в інклюзивній групі, а саме: планування та проведення занять, ігор, режимних моментів, адаптація/модифікація освітніх програм, складання індивідуальної програми розвитку дитини з ООП;
- аналіз методів взаємодії вихователя та асистента вихователя з дітьми, підтримка дітей у освітньому процесі;
- ознайомлення з показниками та критеріями безбар'єрного середовища в ЗДО;
- виявлення проблем і труднощів, з якими стикаються вихователь та асистент у процесі роботи з дітьми з ООП, ознайомлення із шляхами їх подолання;
- ознайомлення з особливостями процесів життєдіяльності дітей групи інклюзивного навчання;
- формування практичних навичок педагогічного спілкування з дітьми різних вікових груп;
- розвиток комунікаційних здібностей та вміння працювати в команді, розвиток культури спілкування, виховання толерантності та гуманістичних рис особистості;
- розвиток адаптивності, здатності до саморегуляції та стресостійкості;
- вправляння у навичках пошуку рішень в проблемних ситуаціях;
- формування дослідницьких навичок;
- формування основ академічної доброчесності.

знати:

- нормативно-правову базу дошкільної освіти, інклюзивної освіти;
- основні категорії, поняття, положення інклюзивної освіти;
- основні функції та напрямки діяльності асистента вихователя, команди раннього втручання;
- вимоги та положення академічної доброчесності, вимоги до оформлення інформаційних джерел.

уміти:

- інтегрувати теоретичні знання і практичний досвід;
- реалізовувати професійні якості на практиці;
- здійснювати спостереження, проводити бесіди, проявляючи тактовність, з особами, зокрема з особливими освітніми потребами, різними культурними традиціями;
- враховувати вікові педагогічні та психологічні особливості дітей раннього і дошкільного віку;

- узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

володіти:

- професійною етикою та педагогічним тактом;
- емоційною культурою, культурою спілкування;
- вмінням саморегуляції.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

програмні результати:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-10 Знати принципи функціонування системи раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуючись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

2. Зміст практики

№ теми	зміст діяльності	
1	<p>Спеціальний заклад дошкільної освіти або спеціальні групи для дітей з порушеннями слуху, зору, мовлення, опорно-рухового апарату. Особливості влаштування приміщень. Комплектування груп. Забезпечення навчально-методичними матеріалами, технічними, програмними, комунікаційними та іншими засобами і обладнанням, необхідними для організації освітнього процесу в спеціальному ЗДО/групі.</p> <p>Спостереження за роботою фахівців з надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами: (дефектолог, логопед, практичний психолог інші спеціалісти)</p>	Аналіз безбар'єрності освітнього середовища
2	<p>Спеціальний заклад дошкільної освіти або спеціальні групи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, затримкою психічного розвитку. Особливості влаштування приміщень. Комплектування груп. Забезпечення навчально-методичними матеріалами, технічними, програмними, комунікаційними та іншими засобами і обладнанням, необхідними для організації освітнього процесу в спеціальному ЗДО/групі.</p> <p>Спостереження за роботою фахівців з надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами: (дефектолог, логопед, практичний психолог)</p>	Аналіз безбар'єрності освітнього середовища
СР	Освітні програми для дітей з ООП	стислий аналіз програм
3	КЗО «ДМРЦ»ДОР/ ОРЦ МААЛЕ. Напрямки роботи центрів. Види послуг	Аналіз напрямків роботи центру
4	Спостереження та аналіз педагогічної взаємодії вихователя та асистента вихователя в організації процесів життєдіяльності, забезпечення ефективної освітньої та корекційно - розвивальної роботи, залучення до взаємодії з дітьми групи дитини з ООП; організацією навчання дітей інклюзивної групи етичному спілкуванню, надання допомоги дітям з ООП	Аналіз роботи за схемою

СР	Психолого-педагогічна характеристика дитини з ООП	
5	Спостереження за роботою вихователя/асистента вихователя в організації процесів життєдіяльності дитини з ООП (формування КГН, прогулянка, міжособистісна взаємодія)	Аналіз роботи за схемою
6	Участь та допомога вихователю/асистенту вихователя в організації процесів життєдіяльності дитини з ООП (формування КГН, прогулянка, міжособистісна взаємодія)	Конспект проведення режимних процесів
7	Спостереження за роботою вихователя/асистента вихователя у проведенні занять в інклюзивній групі. Адаптація або модифікація освітніх задач для дитини з ООП	Аналіз роботи за схемою
СР	Виготовлення наочно-дидактичного обладнання до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	
8	Спостереження та допомога вихователю /асистенту вихователя у проведенні ігор для дітей інклюзивної групи із залученням дитини з ООП.	Конспект проведення
9	Спостереження за роботою вихователя /асистента вихователя у проведенні корекційних вправ та ігор з дитиною, яка має ООП.	
10	Участь та допомога вихователю/асистенту вихователя у проведенні корекційних вправ та ігор з дитиною з ООП.	Конспект проведення
СР	Складання кейсу вправ для дітей з ООП за напрямками: <ul style="list-style-type: none"> - вправи для розвитку уваги та моторики - вправи для розвитку пам'яті та уваги - вправи для сенсорного розвитку (розрізнення кольору, форми, величини) - вправи для корекції неспокійної поведінки - вправи для корекції/досягнення швидкості рухів Виготовлення дидактичного обладнання для однієї із вправ кожного напрямку	
	Складання кейсу ігор для дітей з ООП за напрямками Виготовлення дидактичного обладнання для однієї із ігор за напрямками	СР

3. Звітна документація

1.Щоденник практики з виконаними видами аудиторної та самостійної роботи

2.Характеристика на студента-практиканта від ЗДО (для студентів заочної форми навчання*)

3.Відгук керівника практики від Інституту

4. Оцінювання результатів навчальної практики

Оцінювання результатів навчальної практики відбувається комплексно. Залікова диференційована оцінка виставляється керівником практики з урахуванням відвідування, ведення документації, виконання завдань практики, виконання самостійної роботи, участі у підсумковій конференції.

Результати практики оцінюються за 100-бальною ЄCTS та національною шкалами за підсумками захисту звіту про проходження практики.

Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження навчальної практики – 60 балів/D/«задовільно»

4.1 Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою
оцінка/ бали	пояснення	
A (90–100)	відмінно	відмінно
B (80–89)	дуже добре	добре
C (70–79)	добре	
D (60–69)	задовільно	задовільно
E (50–59)	достатньо	
FX (35–49)	(незадовільно)	незадовільно
F (1–34)	з можливістю повторного	

4.2 Розподіл балів оцінювання роботи здобувача вищої освіти за програмою практики

Тема №1 ауд.	Тема №2 ауд.	Тема №5 ауд.	Тема №6 ауд.	Тема №7	Тема №8 ауд.
10	10	10	10	10	10
Тема №9 ауд.	Тема №10 ауд.	системат. відвідування	ведення щоденника практики	НЕФОРМ. ОСВІТА* проходж. курсів на платформах EdEra, Prometheus тощо	підсумкова конф./залік
10	10	5	5	10	10

4.3 Критерії оцінювання

«Відмінно» - здобувач вищої освіти демонструє здатність до аналізу, узагальнення, встановлення причинно – наслідкових зв'язків спираючись на теоретичні знання; завдання практики виконані у повному обсязі, виконувались систематично та творчо, що зафіксовано у щоденнику практики.

«Дуже добре» - здобувач вищої освіти демонструє здатність до аналізу, узагальнення, встановлення причинно – наслідкових зв'язків спираючись на теоретичні знання; завдання виконано правильно, у повному обсязі. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу.

«Добре» - завдання практики виконано в повному обсязі, в результаті систематичної роботи. Продемонстровано здатність до критичного мислення але у ході виконаних завдань допускалися незначні помилки або неточності.

«Задовільно» - завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися значні помилки, завдання виконувались не систематично.

«Достатньо» - завдання виконано у неповному обсязі, допущені суттєві помилки. Студент формулює висновки не спираючись на теоретичну базу.

«Незадовільно» - завдання не виконані або виконані неякісно, не виявлено

сформованих умінь аналізу та узагальнення матеріалу, теоретичних знань з дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Студенти, які не виконали програму практики і отримали незадовільну оцінку направляються для проходження практики повторно.

5. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Нормативна база

1. Базовий компонент дошкільної освіти України (2021)

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/bazoviy-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukraini>

2. Держані будівельні норми (ДБН) В.2.2-4:2018. (зі змінами)

https://e-construction.gov.ua/files/new_doc/3022076768249972706/2023-01-23/7f51f910-6d75-4e32-9e59-4ba8efa57356.pdf

https://e-construction.gov.ua/files/new_doc/3022076768249972706/2023-01-23/14655488-5d2d-469f-863c-6d898c663e54.pdf

3. Закон України «Про дошкільну освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

4. Закон України «Про освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#Text>)

5. Заклади дошкільної освіти України та Світу

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/metodychni-rekomendatsiyi-doshkilna/dityachimi-sadkami-svitu.pdf>

6. Лист МОН України від 04.09.2024 №6/688-24 Про методичні рекомендації

<https://mon.gov.ua/npa/pro-metodychni-rekomendatsii>

7. Інклюзивне навчання

<https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

8. Програми розвитку дітей

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>

9. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>

10. Професійний стандарт вихователя закладу дошкільної освіти

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

11. Положення про заклад дошкільної освіти (Постанова КМУ № 305 від 12.03.03 р.)
https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/2740/#google_vignette
12. Як підтримати учнів з ООП
<https://nus.org.ua/articles/yak-pidtrymaty-uchniv-z-ooop-adaptatsiyi-seredovyshha-strategij-zavdan-i-otsinyuvannya/>
13. Сайти для дітей з ООП
<https://vseosvita.ua/library/21-sajt-dla-ditej-z-ooop-265933.html>

науково-методична література

1. **Андрущенко, О. О.** Організація інклюзивної освіти в дошкільному навчальному закладі / О. О. Андрущенко // Дитина з особливими потребами. – 2016. – № 2. – С. 5–7.
2. **Бобир, В.** Інклюзія: реальні кроки в наявних умовах : з досвіду роботи районної творчої групи / В. Бобир, О. Іванюк // Дошкільне виховання. – 2016. – № 2. – С. 16-19.
3. **Величко, Д. В.** Особлива дитина – особлива турбота / Д. В. Величко, О. В. Величко // Логопед. – 2020. – № 2. – С. 16-17.
4. **Гладун, О.** Дитина з порушеннями зору в інклюзивному освітньому просторі : семінар-практикум для педагогів / О. Гладун // Дошкільне виховання . – 2020. – № 1. – С. 17-19.
5. **Іванюк, О.** Організація єдиного інклюзивного освітнього простору : досвід Святошинського району міста Києва / О. Іванюк, В. Бобир // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 10-15.
6. **Мартинчук, О.** Інклюзивна освіта: ідея, практика і суспільна цінність / О. Мартинчук // Дошкільне виховання – 2018. – № 10. – С. 2-5.
7. **Носачова, Т.** Інклюзивна освіта у ЗДО: що має знати вихователь-методист / Т. Носачова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2019. – № 8. – С. 27-
8. **Ольшевська, Ж. Мягких, Н** Вихователю інклюзивної групи- Київ – Видавнича група «Шкільний світ»,2018.- 144 с
9. **Семак, С. М.** Наступність дошкільної та початкової освіти в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами / С. М. Семак // Дитина з особливими потребами . – 2015. – № 3. – С. 2-4.
10. **Стадник, Л.** Дитина з особливим психічним розвитком : процес соціалізації в інклюзивній групі / Л. Стадник // Соціальний педагог. – 2018. – № 5. – С. 23-32.
11. **Удич, З.** Формування предметно-просторового інклюзивного освітнього середовища / З. Удич // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2018. – № 1. – С. 85-96. – Бібліогр. у кінці ст.: 20 назв.

12. **Філанчук, С.** Інклюзія у ЗДО: досвід реалізації / С. Філанчук // Практичний психолог: дитячий садок. – 2019. – № 10. – С. 36-39.
13. **Філанчук, С.** 7 тез про інклюзію від переможниці конкурсу : [інтер'в переможниці конкурсу Світлани Філанчук / бесіду вела Тетяна Гурковська] / С. Філанчук // Практичний психолог: дитячий садок . – 2019. – № 8. – С. 6-9
14. **Харченко, Наталія.** 8 запитань про Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти / Н. Харченко. // Психолог дошкілля . – 2019. – № 12. – С. 4-6.
15. **Холодницька, К.** Інклюзивне навчання в дошкільних закладах : особливості впровадження /К. Холодницька // Соціальний педагог. – 2018. – № 3. – С. 18-29. – Бібліогр. у кінці ст.
16. **Четверікова, Н. В.** Інклюзивне навчання в ЗДО / Н. В. Четверікова ; упоряд. Т. А. Шаповал. – Київ : Видавнича група “Шкільний світ”, 2018. – 128 с. – (Б-ка “Шк. Світу”).

До перегляду:

«Диво» , 2017 р., режисер С.Чбовскі, США

«Створила диво» 1962р, режисер А.Пенн, США

Виступ групи «Шалва» на Євробаченні ІСЦ «Шалва»

<https://www.youtube.com/watch?v=4HWaldJt5Bc>

(інклюзивний суспільний Центр в Ієрусалімі (Ізраїль)

<https://www.shalva.org/>

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ВИХОВАТЕЛЯ В ГРУПІ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

Дата аналізу

ПІБ вихователя

Опис групи: кількість дітей, вікові особливості, наявність дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

1. Підготовчий етап: збір інформації про дітей (ознайомлення та врахування індивідуальних потреб, можливостей та наявність індивідуального плану розвитку кожної дитини в групі, зокрема дітей з ООП)
2. Планування режимних процесів: наявність розробленого плану проведення режимних моментів (харчування, сон, прогулянка, ігрова, трудова, освітня діяльність) з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.
3. Підготовка матеріалів: наявність необхідних матеріалів та ресурсів на забезпечення ефективного проведення режимних процесів (наочність, роздатковий матеріал, адаптовані матеріали тощо).
4. Організація простору: простір для режимних процесів, зокрема доступність для дітей з ООП.
5. Комунікація з дітьми: взаємодія з дітьми, з урахуванням їхніх індивідуальних потреб (звернення до дитини, використання підказок, забезпечення емоційної підтримки).
6. Залучення дітей до діяльності: залученість дітей до участі в процесах життєдіяльності, враховуючи їх ООП
7. Оцінка результатів: чи досягнуті заплановані цілі під час проведення режимних процесів для дітей, зокрема з ООП
8. Адаптація та корекція: чи застосовані вихователем адаптація або модифікація освітніх завдань і чи потребують вони корекції для покращення ефективності.
9. Відгуки дітей: реакція дітей на проведення режимних процесів (зацікавленість, спокійні, активність, розуміння вимог, виконання)
10. Рефлексія вихователя: самоаналіз своєї діяльності – що вдалося, а що потребує покращення.
11. Висновки та рекомендації: узагальнити отримані дані та зробити висновки щодо ефективності роботи вихователя; надати власні рекомендації для подальшого покращення режимних процесів у групі інклюзивного навчання.

**СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ
ГРУПИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ
(підтримка вихователя, підтримка дітей з ООП)**

Дата аналізу

ПІБ асистента вихователя

Опис групи: кількість дітей, вікові особливості, наявність дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

1. Взаємодія з дітьми: підтримка дітей з ООП: індивідуальний підхід до кожної дитини з ООП; допомога в інтеграції в групу; підтримка у виконанні режимних моментів та освітніх завдань
2. Комунікативні навички: оцінка способів, комунікації з дітьми, які мають ООП
3. Залученість дітей: допомога до залучення дітей до спільної діяльності, підтримка їх у соціалізації та взаємодії з однолітками.
4. Організація режимних моментів: ефективність підтримки та допомоги дітей з ООП під час прийомів їжі, відпочинку та прогулянок; забезпечення доступності середовища для дітей з ООП (наприклад, адаптація меблів, іграшки, підказки тощо).
5. Реалізація індивідуальних планів розвитку (ІПР):участь у створенні ІПР
6. Виконання поставлених завдань: ефективність виконання асистентом завдань, передбачених ІПР дитини з ООП, підтримка дитини у досягненні цілей.
7. Взаємодія з батьками:обмін інформацією про прогрес дитини та спільної роботи над вирішенням проблем; надання рекомендацій батькам щодо підтримки дітей вдома.
8. Висновки та рекомендації: що вдалося асистенту вихователя у виконанні своїх обов'язків; надання рекомендацій щодо напрямків роботи які потребують покращення

АЛГОРИТМ НАПИСАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ДИТИНУ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ООП

1. Ім'я, вік, дата народження, сімейний стан, стан здоров'я (якщо є медичні дані).
2. Ознайомлення з висновками ПМПК (психолого-медико-педагогічної консультації), індивідуальним планом розвитку (ІПР)
3. Сімейне оточення: сімейна ситуація, ставлення батьків до особливих потреб дитини, участь родини в розвитку дитини, стиль виховання.
4. Середовище ЗДО: взаємодія дитини з вихователями, асистентами та іншими дітьми. Особливості адаптації до умов ЗДО, участь у колективній діяльності, поведінка в групі.
5. Фізичний розвиток: велика і дрібна моторика, координація рухів, фізичний стан, особливості харчування та сну.
6. Когнітивний розвиток: розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви та мовлення; рівень сформованості пізнавальної активності та здатність до навчання.
7. Мовленнєвий розвиток: рівень мовленнєвого розвитку дитини (артикуляція, словниковий запас, граматична структура мовлення, розуміння мовлення).
8. Емоційно-вольова сфера: емоційна стійкість, наявність страхів або тривожності, здатність до саморегуляції, рівень розвитку волі та самоконтролю.
9. Соціальні навички: характер взаємодії з однолітками та дорослими, здатність встановлювати контакти, рівень розвитку соціальних навичок та комунікаційних здібностей.
10. Ігрова діяльність: вибір і використання іграшок, переваги в іграх, здатність дотримуватися правил, прояв ініціативи та креативності.
11. Трудова діяльність: самообслуговування, виконання доручень, використання інвентарю, якість виконання завдань, участь в колективних видах праці, самооцінка трудових навичок, результатів діяльності, ведучий мотив трудової діяльності.
12. Навчальні потреби: руднощі, які виникають у процесі навчання, та потреба в адаптації/модифікації освітнього процесу; ефективні методи методи навчання дитини.
13. Соціальні потреби: потреба в допомозі для соціалізації, взаємодії з однолітками, емоційної підтримки та розвитку соціальних навичок.
14. Загальна характеристика особистості: моральні якості, інтереси, самооцінка, риси характеру, темперамент, поведінка дитини вдома і в дошкільному закладі, взаємовідносини з дітьми і дорослими.
15. Потреби в допоміжних засобах: необхідність у використанні спеціальних навчальних та допоміжних засобів (наприклад, підказки, візуальна підтримка, спеціальне обладнання).

**АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ГРИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ДИТИНИ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ООП
(дидактична, рухлива, сюжетно-рольова)**

1. Врахування потреб дитини: особливості розвитку дитини, можливості та обмеження, необхідні форми підтримки/адаптації/модифікації гри
адаптація гри: правила гри, її тривалість, доступність використані матеріали, щоб вони були доступними та зрозумілими для дитини з ООП. Наприклад, додайте візуальні підказки або спростіть завдання.
2. Підготовка ігрового середовища: організація простору, відсутність зайвих предметів, які можуть відволікати увагу або створювати небезпеку; розміщення ігрового обладнання в зоні досягає мості для дитини.
3. Залучення інших дітей. Обговорення правил з іншими дітьми на сприяння участі дитини з ООП.
4. Створення мотивації до гри та позитивного настрою дитини, пояснення цілі гри.
5. Пояснення /демонстрація правил гри з використанням, за необхідності вербальних/ невербальних підказок. Повторення правил у разі потреби.
6. Індивідуальна підтримка дитини під час гри: допомога у виконанні завдань гри. Використання підказок.
7. Оцінювання реакцій дитини та її поведінки в ході гри.
8. Заохочення інших дітей їх до взаємодії з дитиною з ООП, дружнього ставлення до дитини з ООП, колективну участь у грі.
9. Схвальна оцінка участі дитини з ООП у грі: акцентування уваги на позитивних моментах та успіхах дитини в ході гри.
10. За можливості, обговорення з дитиною вражень від гри.
11. Оцініть вдосконаленню яких навичок (соціальних, рухових, когнітивних) вона сприяла.

АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ ПРОВЕДЕННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ООП

1. Вивчення та врахування особливостей освітніх потреб дитини.
2. Планування заняття визначення основної мети заняття, формулювання конкретних завдань.
3. Підбір обладнання: наочний демонстраційний та роздатковий дидактичний матеріал, іграшки, картки, картинки, спеціальне обладнання тощо.
4. Створення сприятливого середовища: організація простору, безпечне та комфортне середовище, відсутність відволікаючих факторів, розташування обладнання для заняття в доступності для дитини.
5. Створення позитивного настрою, відчуття комфорту та інтересу до заняття дитини.
6. Ознайомлення з темою заняття, пояснення ходу заняття. Використання вербальних та невербальних підказок.
7. Мотивація та стимуляція участі дитини у занятті.
8. Виконання завдань у послідовності, розуміння дитиною їх мети. Різноманітність методів і прийомів, які відповідають особливим освітнім потребам розвитку дитини.
9. Індивідуальний підхід: підтримка дитини, адаптація /модифікація завдань по ходу заняття, заохочення дитини.
10. Стимулювання взаємодії дитини з іншими дітьми, у разі якщо вони беруть участь у занятті, сприяння розвитку комунікативних навичок.
11. Завершення заняття: заохочення дитини за досягнуті результати та до наступних занять.

АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ ПРОВЕДЕННЯ РОЗВИВАЛЬНИХ ВПРАВ З ДИТИНОЮ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ООП

1. Врахування особливостей освітніх потреб дитини при виборі мети та завдань вправ на розвиток когнітивних, моторних, соціальних навичок тощо.
2. Чи враховувалися рекомендації щодо адаптації вправ?
3. Організація простору: комфортність умов, затишок атмосфери, освітлення, наявність необхідних матеріалів тощо.
4. Аналіз процесу проведення вправ: демонстрація вправ (зрозумілість для дитини пояснень та демонстрації вправ). Використання візуальних та аудіо- підказок.
5. Забезпечення індивідуального підходу: адаптація вправ до можливостей дитини, підтримка дитини.
6. Темп та тривалість вправ: відповідність можливостям витривалості та уваги дитини
7. Аналіз залучення дитини: активність та мотивація дитини, зацікавленість дитини, методи заохочення.
8. Оцінка реакцій дитини в ході виконання вправи, коригування вправ за потреби
9. Аналіз досягнутих результатів

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗДО ВИМОГАМ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ

№ п/п	показник	критерії	рівень відповідн.
1	Архітектурна доступність	безпечність, пандуси, широкі двірні отвори для інвалідних візочків, відсутність або адаптація порогів для доступу дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, відсутність перешкод на шляху до туалету, ігрових зон, групової ділянки на вулиц	
2	Спеціалізоване обладнання	адаптовані меблі: регульовані стільці, столи тощо, інші засоби для дітей з ООП	
3	Інформаційна доступність	візуальні підказки та знаки, символи, що полегшують орієнтування у приміщенні для дітей з порушеннями зору або слуху: тактильні знаки, марковані шляхи, вказівники тощо; використання картинок, символів, жестової мови та інших засобів комунікації для дітей, які мають труднощі з мовленням	
4	Технологічна доступність	Застосування спеціальних засобів та технологій: слухові апарати, комунікативні пристрої, інтерактивні дошки тощо	
5	Організаційна доступність	наявність індивідуальних планів розвитку (ІПР) для дітей з ООП; налагоджена співпраця між вихователем та асистентом вихователя	
6	Адаптація навчальних матеріалів	використання адаптованих книжок, розмальовок, карток, ігрових матеріалів, що відповідають потребам дитини з ООП, спеціально підібрані ігри для розвитку моторики тощо	

7	Різноманітність методів і прийомів навчання	забезпечення різних методів навчання що відповідають потребам кожної дитини, зокрема дітей з ООП	
8	Підтримка фахівців	команда раннього втручання, зокрема дефектолог, логопед, психолог	
9	Соціальна безбар'єність	наявність в корпоративних цінностях ЗДО інклюзивної культури; атмосфери толерантності та прийняття, атмосфери взаємоповаги, толерантності та прийняття в колективі; умови для спілкування та співпраці між дітьми з ООП та дітьми з нормо типовим розвитком, стимулювання участі у спільних іграх та заходах	
10	Співпраця з родинами	постійна взаємодія з батьками дітей з ООП, надання їм інформації про прогрес дитини, залучення до освітнього процесу, консультації	

Титульна сторінка щоденника практики

**Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки і психології**

Щ О Д Е Н Н И К П Р А К Т И К И

студент (а/ки) курсу

групи _____ спеціальності 012 Дошкільна освіта

База практики: _____

Термін проходження практики: з _____ до

Керівник практики

від ПУ ЗВО «МГПІ «Бейт-Хана»: _____

Керівник від бази практики:

м. Дніпро, 20__р.

1. Місце проходження практики :назва та номер ЗДО, адреса розташування

2.Відомості про керівний та педагогічний склад:

- керівник ЗДО
- вихователь-методист
- практичний психолог
- музичний керівник закладу дошкільної освіти
- керівник фізичного виховання
- керівники гуртків
- інші
- вихователі групи
- помічник вихователя

1. Вікова група дітей.

2. Список дітей групи.

1. Режим дня.

2. Розклад занять на тиждень.

Графік педагогічної практики та консультацій (вклеїти)

Зразок сторінки щоденника практики

дата практики		тема практики		
час	режимний процес	діяльність вихователя	діяльність асистента вихователя	діяльність дітей
ВИСНОВКИ				

КАРТКА ДЛЯ САМОРЕФЛЕКСІЇ

твердження	відповідь
Поглиблено знання з тем/теми	
Опановано нові знання з тем/теми	
Сформовані вміння ...	
Сформовані навички ...	
Отримано цікавий досвід ...	
Залишилось незрозумілим...	
Потрібно уточнити та розширити знання ...	
Потрібно вдосконалити вміння ...	
Хочу дізнатися ...	
Найбільша складності викликані ...	
Найбільші досягнення ...	
Задоволення від власної педагогічної діяльності від 1 до 10	
Задоволення від отриманого досвіду від 1 до 10	
Побажання щодо змісту та організації практики	для обговорення на конференції